

RETRATS DEL NATURAL
RITA NOUDEL
BALLARINA

(93)

PERE TORDREA

Ballar és sentir-se viva

TONI VALL
BARCELONA

És bonic descobrir que la vida ha tornat a indrets que havien mort. No puc comptar amb els dits de deu mans les pel·lícules que vaig veure al cinema Renoir les Corts. Dotzenes entre el 1995 i el 2012, quan va abaixar la persiana. Va estar uns quants mesos criant pols, com tants altres cinemes que tanquen i ningú es preocupa d'injectar-los sabana nova. Ja fa un any i uns mesos que La Caldera, l'espai de creació de dansa, s'hi ha instal·lat després d'abandonar el seu clàssic local de Gràcia. La façana està igual, i també les escales, el vestíbul i els expositors de cartells.

Les portes d'entrada a les sales tampoc han canviat gens, però si un les traspasa es troba un món nou. Els patis de butaques han desaparegut, la foscor és llum, i els espais, diàfans. La màquina de projecció es va aturar però ara sobre el parquet s'hi assagen coreografies. Em fa il·lusió haver-hi tornat i descobrir que torna a bategar. No s'hi ha instal·lat un Zara ni un Starbucks. Potser, no ens enganyem, perquè la situació, una mica apartada dels nuclis comercials, ha sigut un antídoto contra afanyos devoradors. Una bona pastilla contra l'escepticisme: aquestes coses a vegades passen.

Rebo un missatge de WhatsApp de la Rita. Està fora fumant una cigarreta. Torno a baixar les escales i ens trobem. És fàcil parlar amb ella i entendre-s'hi bé. Hi he quedat perquè vull que m'expliqui la seva manera d'entendre la dansa. Descobriré aviat que no canvia pas gaire respecte a la resta de ballarines que habiten els confins de la creativitat. Que estigui sempre assegurada en una cadira de rodes no vol dir absolutament res. Parlar amb la Rita, conèixer-la encara que només sigui durant una mica més d'una hora, és un antídoto contra els prejudicis.

Ella i la seva amiga Míriam estan fent una residència a La Caldera. Hi assagen *Ciclamen*, el seu duet de vuit minuts. Volen donar-hi una nova forma, fer-lo més llarg i posar-hi text. El ciclamen és una flor de tons rojos i rosats que floreix a l'hivern, quan fa fred i la grisor acostuma a dominar sobre el sol. Una poderosa metàfora de la vida que pot brotar de l'adversitat, de la bellesa sorgida del mal moment. Als vint-i-un anys, un accident laboral la va canviar per sempre. A Guarda, la ciutat portuguesa on va néixer, hi feia teatre, circ, xanques i animació de carrer. Un dia, després d'acabar de treballar, va caure des d'una altura equivalent a dos pisos. Va patir una lesió medul·lar que la va deixar en cadira de rodes. El primer que li va passar pel cap és que mai més podria tornar a ballar. I amb ai-

Situació
Parlar amb la Rita durant una estona és un antídoto contra els prejudicis

Accident
Va caure des d'una altura equivalent a dos pisos i va patir una lesió medul·lar

xò el món se li enfonsava, perquè des de ben petita ballar ha sigut sempre la seva principal prioritat, allò que la fa sentir viva, que li proporciona un lloc des del qual mirar-se el món i ser feliç.

La dura rehabilitació i l'esperit de superació la fan tirar endavant i trobar forces i motivació per tornar a treballar i ser independent. No és una tasca fàcil en una ciutat molt poc adaptada a les necessitats del ciutadà discapacitat. S'està sis anys sense ballar i troba escalf en el món del disseny gràfic, que li permet explotar la creativitat d'una altra manera. Però ho té clar, no és això el que vol. El cor i la ment continuen habitats pel moviment, per l'evasió curativa de la música i les ganes de moure's encara que sembli impossible.

Es llavors quan comença a sentir coses sobre Barcelona, ciutat on sembla que la vida d'un discapacitat pot ser una mica més fàcil, pot anar sol pel carrer i les traves arquitectòniques i urbanístiques són un pel més salvables. Hi arriba el 2009, any del gran salt, i mentre dura l'adaptació a la ciutat treballa de *freelance* i, gràcies a l'acroïoga, comença a descobrir que sí, que és possible fer renèixer allò que mai havia marxat del seu interior. Resulta decisiu apuntar-se a un curs de dansa del professor Jordi Cortès, que només donant-li la mà i fent-la girar una mica sobre si mateixa i so-

bre l'eix de la cadira de rodes fa possible el miracle: "Estava claríssim, allò era el que volia fer". Des de llavors, la Rita no ha parat d'evolucionar, obrir camins, viatjar a cursos i festivals, trencar motlles i contradir tòpics. Ha participat en tot tipus de projectes de dansa adaptada i no es cansa de repetir que encara falta molt de camí per recórrer. Perquè, per exemple, molts teatres tenen un espai a la platea per ubicar-hi cadires de rodes i en canvi és tan difícil que una cadira de rodes pugui accedir als camerinos o a l'escenari del mateix teatre?

Viure ballant

Admet també que la situació és complicada per a tothom, no només per als ballarins amb discapacitat: "Esprem una taronja i només en surten dues gotes. Però cal continuar esprenent". Ho concep com una lluita subtil i tenaç fins a aconseguir, per exemple, que l'actor que interpreta un personatge amb discapacitat no sigui sempre un actor a qui donen una cadira de rodes perquè s'hi familiaritzi. Sinó que la cadira sigui de l'actor.

La Rita no recorda haver decidit mai que volia viure ballant. No se li acudeix cap altra manera de fer-ho. Acumula projectes, rebusca cada dia dins seu. I el cos li reacciona sempre amb la millor resposta. Sentir-se viva. —